

Nieuwe Orkater-productie Spica in première bij Toneelschuur

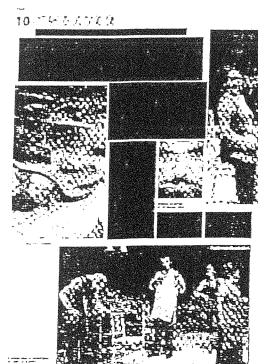
Muziektheater met een snufje kookkunst

Rondom een grote tafel zitten de acteurs te zingen, de band speelt jazzachtige muziek. De bedrijvigheid in de repetitieruimte van Orkater krijgt een extra dimensie door de geur van vers gekookte lekkernijen, bereid door kok Miguel Brugman. Hier werkt een grote groep enthousiastelingen aan 'Spica', een nieuwe voorstelling van Orkater samen met Dash!, waarbij muziek, zang, tekst, spel, beweging en kookkunst samengebracht worden op het podium. Spica is geïnspireerd op de beroemde film van Peter Greenaway, 'The Cook, The Thief, His Wife And Her Lover'.

Orkater bruist de laatste jaren van vitaliteit. Het gezelschap dat in Nederland tot de bakermat van het eigentijds muziektheater mag worden gerekend, maakt veel spraakmakende producties die bijna altijd goede pers krijgen en veel publiek trekken. Denk bijvoorbeeld aan de voorstellingen van Alex van Warmerdam, 'Wees ons genadig' en 'De verschrikkelijke moeder' met onder meer glansrollen van Pierre Bokma. Die speelde trouwens ook in 'Hof van Haile' van Leopold Witte en Geert Lageveen. Dit duo schreef ook het bejubelde 'Bloedband' waarin op weinig zachtzinnige wijze de verantwoordelijkheden van mannen en vaders aan de kaak werden gesteld. Witte en Lageveen hebben zich als theaterauteurs sterk ontwikkeld en zijn thans druk doende met 'Kamp Holland' over onze jongens in Afghanistan, dat in november in Haarlem in première gaat. Onder de noemer Nieuwkomers presenteert Orkater met regelmaat jong talent waaronder het Haarlemse susies haarlok. Een andere loot aan de wijd vertakte Orkater-boom is muzikant Maarten Ornstein die samen met Jeannine Valeriano de basis legde onder de nieuwste voorstelling 'Spica'. „We hadden het idee al eerder, maar kregen het niet gefinancierd”, aldus Ornstein die de oprichter is van DASH! waarin ook Valeriano actief is. Dash! is een band die zich toelegt op eigentijdse jazz en graag improviseert, maar niet vergeet dat muziek ook vooral lekker is als het swingt.

„Met Dash! kwam ons oorspronkelijke idee voor Spica niet van de grond, maar toen bleek Orkater het plan ook mooi te vinden en hebben we besloten om deze voorstelling samen te gaan produceren.” Dat is niet verwonderlijk want Ornstein maakte in 2003 al eens een voorstelling met Ria Marks op een tekst van Jean Cocteau, getiteld 'La voix humaine'. Later maakte hij 'Zwaar water' en 'Black in Bakkum' waar ook Jeanine in meespeelde. 'Spica' is een complexe productie waarin negen mensen op het podium staan. Valeriano schreef het libretto, Gilles Biesheuvel van Dood Paard schreef de tekst die door acteur Yorick van Wageningen wordt gespeeld. Miguel Brugman kookt en dan zijn er natuurlijk de muzikanten van Dash!, „De kok in de voorstelling is eigenlijk de verteller”, legt Valeriano uit. „De fantasieën van de kok zijn verwerkt in het libretto en gaan dus over hemzelf, maar ook over de dief, zijn vrouw en haar minnaar. Het zijn eigenlijk dansante fantasieën, het is een heel zinnelijke voorstelling. De tekst die door Yorick van Wageningen wordt uitgesproken is een commentaar op de binnenwereld van de kok. Zang en gesproken tekst sluiten dus heel erg op elkaar aan.” Regisseur Bart Visser die onder meer voor ZT Hollandia werkte, moet de zeer uiteenlopende disciplines in deze voorstelling tot elkaar brengen. Ornstein: „Bart heeft een muzikale achtergrond en dat is goed te merken. Het is heel prettig werken om-

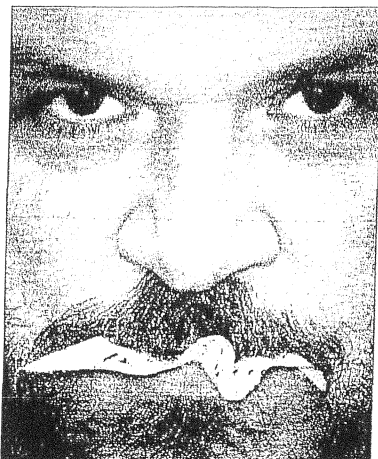
dat hij direct aanvoelt hoe muziek en tekst elkaar kunnen versterken. Ook Yorick (Van Wageningen-red) doet het heel goed. Hij is heel goed in staat om het ritme van de muziek direct te verwerken in zijn tekst. Het is een buitengewoon spannend proces waarbij we af en toe flink kunnen botsen, maar er altijd weer uitkomen.” De voorstelling vertelt geen lineair verhaal, maar bevat vooral bespiegelingen van de kok over de liefde. Valeriano: „Veel facetten van de liefde komen aan bod, maar wel vooral de donkere kanten ervan. Het is romantisch, destructief, maar ook heel hartstochtelijk.” Welke rol het eten gaat spelen in de voorstelling is nog onderwerp van heftige discussies tussen de makers. Ornstein: „De verteller krijgt te eten en onderneemt een zoektocht vanuit het koken van de kok. De wereld van de kok zie je weerspiegeld in het spel van de verteller. Maar hoe we dat gaan vormgeven, weten we nog niet precies.” Maar waarom dan toch dat

eten als zo'n belangrijk element in de voorstelling? Ornstein: „Jeannine en ik kwamen op dat idee tijdens een set van een Britse dj op North Sea Jazz. De geur van het eten en het gesis van pannen op het vuur vonden we enorm spannend. Geur speelt daarbij ook een belangrijke rol. Reuk is een ontzettend sterk zintuig dat vooral bij herinneringen van mensen een grote rol speelt.” Een bestaande theatertekst biedt de makers veel houvast. In 'Spica' is alles nieuw en gaat het om het samenbrengen van gezongen teksten, een monoloog en het voedsel. „We zijn veel aan het versnijden, monteren, weggooien en bedenken regelmatig nieuwe stukjes muziek of tekst. We zoeken nog, maar weten wel al dat de verschillende onderdelen complementair zijn. De muziek bepaalt daarbij vooral het tempo van de voorstelling.”

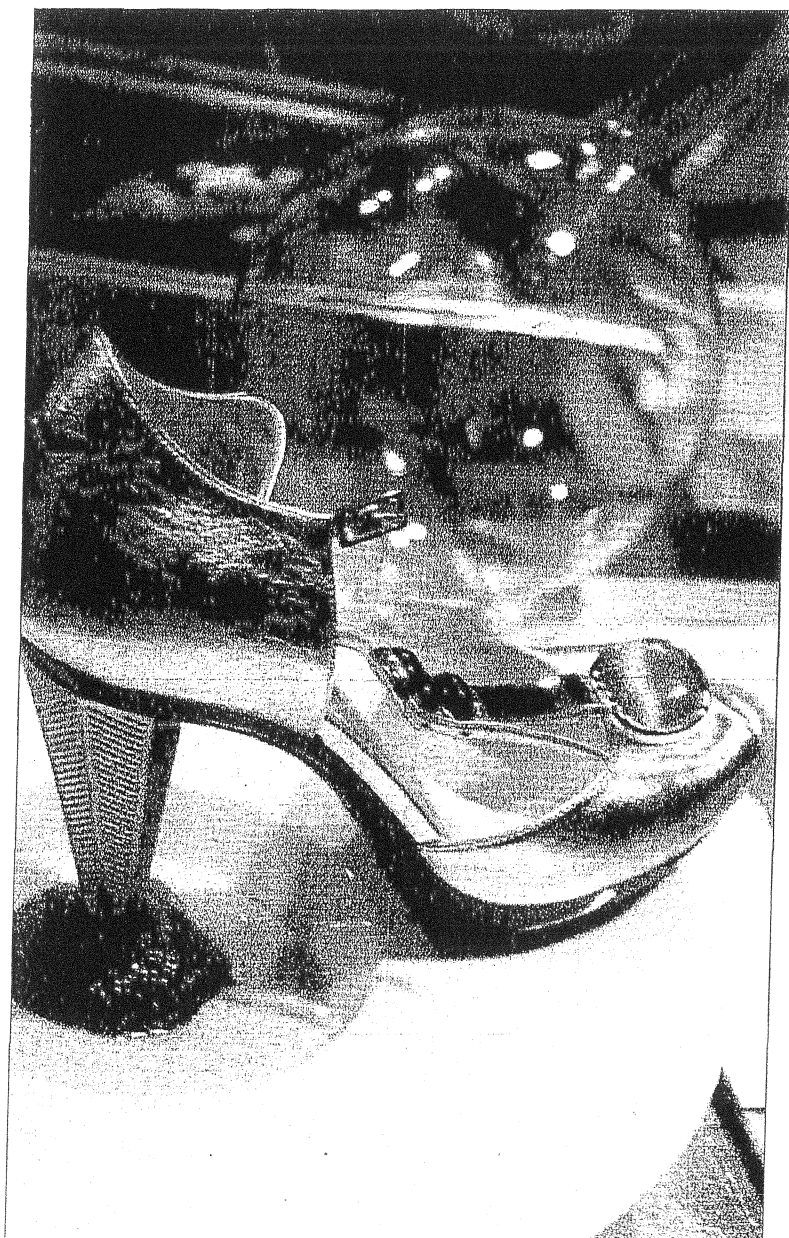
JOS SCHURING

Spica door Orkater en Dash! Try outs van 4-9 september in de Toneelschuur in Haarlem waar op 10 september de première plaatsvindt. 17 en 18 okt IJmuiden, Witte Theater; 24 en 25 okt Leiden, Lak. www.orkater.nl

Yorick van Wageningen.

Publiciteitsfoto Arjan Benning

▲Publiciteitsfoto Laura Henny